

מבט על, גיליון 609, 23 בספטמבר 2014

מלחמת הג'האדיסטים בסיני

יורם שוייצר ושני אביתה

בשבועות האחרונים התגברה פעילות הטרור של ארגון אנצאר בית אל-מקדס בסיני. ניתן להעריך, כי הגברת היקף פעילותו של הארגון, שאף גולשת אל ערי מצרים, מושפעת מהידוק קשריו עם ארגוני טרור שאינם מצריים ובראשם דאע"ש וכן עם שותפים ג'האדיסטים סלפים מעזה ומהווה אתגר חמור לתחושת הביטחון והיציבות של משטר הנשיא אל-סיסי. על רקע זה מובנת גם הגברת פעילותו של צבא מצרים בעת האחרונה נגד הטרור בסיני. לצורך זה חלה התקרבות מחודשת בין ארצות הברית לבין מצרים וזו אף עומדת לספק לצבאו של הנשיא אל-סיסי מסוקי תקיפה מסוג אפאצ'י, כביטוי לשותפות בין שתי המדינות במערכה נגד הטרור.

פעילות הטרור האינטנסיבית שמבצע ארגון אנצאר בית אל-מקדס בסיני מתרכזת בעיקר בצפון ובמרכז חצי האי ולאחרונה גם בגבול עם לוב ומתמקדת בתקיפת חיילים, מארבים, הטמנת מטעני צד ותקיפת צינור הגז. התקפותיו של הארגון נעשו נועזות וקטלניות יותר וחלקן בוצעו במאפיינים המזכירים את סגנונו הברוטלי של דאע"ש, הכולל הוצאה להורג בדם קר של קבוצות חיילים מצריים ועריפת ראשי מי שנתפסו כבוגדים וכופרים.

בהקשר זה בולטים הקשרים המתהדקים בין אנצאר בית אל-מקדס לבין דאע"ש בשנה האחרונה. הארגון המצרי, שבהכרזת הקמתו בשלהי 2011 הביע נאמנות פומבית לאל-קאעדה ולמנהיגו החדש זואהירי, העביר ככל הנראה לאחרונה את נאמנותו לאבו-באכר אל בגדאדי, מנהיג ארגון דאע"ש, שמינה עצמו לח'ליף. בכך הוא קרא תיגר על מנהיגותו של זואהירי, זאת במענה לדרישת אנשי דאע"ש. אופי ועומק הקשרים בין הארגונים התבהרו לאחרונה בעקבות חשיפתם של חומרי חקירה נדירים ששחררו שלטונות מצרים, בעקבות מעצרו של פעיל בכיר בארגון המצרי. הפעיל, עאדל חבארה, היה בעברו מפקד בכיר בארגון הג'האד האסלאמי המצרי, מנאמניו של זואהירי, ומי שפיקד באוגוסט 2013 על תקיפתם ורציחתם של כעשרים וחמישה חיילים מצריים, שהורדו מאוטובוס שהסיע אותם ונורו בדם קר בידי תוקפיהם. בתמלילי שיחות שהתקיימו בין בכירי שני הארגונים, התברר, כי אנשי אנצאר בית אל-מקדס דיווחו לעמיתיהם מדאע"ש על הטבח שביצעו וביקשו מהם מימון בתמורה לסיוע לוגיסטי, ובכלל זה השגת תיעוד לובי עבורם ומתן שבועת נאמנות.

ראוי להדגיש, כי דאע"ש מגלה באחרונה עניין רב במתרחש בלוב ומבקש לנצל את האנרכיה השוררת במדינה המפולגת הזו לקבלת תמיכה מהארגונים הג'האדיסטיים, הפועלים בה ולהשתמש בה כקרח קפיצה למדינות הגובלות בה ובראשן מצרים. כך, לאחרונה נתפסה על ידי המצרים חוליה של אנשי דאע"ש, שניסתה לחדור מלוב למצרים. יצוין, כי גם ארגון אנצאר בית אל-מקדס פועל באזור זה ובמסגרת זו ביצעו אנשיו התקפה על מוצב מצרי בגבול הלובי שגבה את חייהם של 22 חיילים מצריים.

גם עזה תורמת את חלקה לשיתוף הפעולה בין הארגונים הג'האדיסטיים הללו בסיני. למרות שהקשר בין אנשי אנצאר בית אל-מקדס לארגוני ג'האד סלפים בעזה אינו חדש, הוא קיבל לאחרונה תנופה סביב מבצע 'צוק איתן'. במהלך המבצע הביע ארגון אנצאר בית אל-מקדס תמיכה פומבית במאבק של אנשי עזה ואף שיגר רקטות לעבר הישובים בני נצרים, קציעות ואילת. רכב נוסף עמוס רקטות של פעילי הארגון נתפס על ידי כוחות הביטחון המצריים בטרם הספיקו לשגרן לעבר ישראל. כמו כן שיגר הארגון המצרי מחבל מתאבד אל מעבר כרם שלום אך הוא חוסל על ידי אנשי המשמר המצרי בטרם ביצע את זממו. בהקשר זה ראוי לציין, כי לאחרונה הוכרז בעזה על הקמת ארגון ג'האדיסטי סלפי חדש בשם "תומכי המדינה האסלאמית בעזה". פעילי הארגון הזה תיעדו עצמם משגרים טילים לעבר יעדים שונים בישראל במהלך מבצע 'צוק איתן' תוך שהם

מצטטים את דבריו של אבו מצעב אל-זרקאווי, אביו מולידו של ארגון דאע"ש, ומביעים את תמיכתם בארגון המדינה האסלאמית.

עזה שימשה גם מקום מסתור ומעבר עבור אנשי דאע"ש שהיו בדרכם ממנה לסיני. כך למשל נתפסה בידי המצרים רשת של פעילי דאע"ש, שמנתה 15 חברים, ביניהם סורים, עיראקים ומצרים, אשר לחמו בשורותיו בטרם הספיקו לחבור לפעילי אנצאר בית אל-מקדס בסיני במטרה לבצע פעולות טרור משותפות נגד כוחות הביטחון המצרי.

חברי אנצאר בית אל-מקדס פועלים (לצד ארגונים מקומיים קטנים יותר כדוגמת אל פורקאן, אג'נאד אל-מצר וג'ייש אל-אסלאם) גם במצרים. פעילותם כוללת ירי לעבר תחנות משטרה ומחסומים, התנקשויות בבכירים בממשל המצרי ובשוטרים השייכים לכוחות הביטחון. לאחרונה התמקד הארגון בפעילות באזורים הסמוכים לארמון הנשיאות בקהיר ובבנייני המשרדים הממשלתיים.

אמנם עד כה ארגון דאע"ש לא פעל על אדמת מצרים אבל בעקבות הצהרת נשיא מצרים כי ארצו תסייע לקואליציה הבינלאומית במלחמתה נגד דאע"ש, קרא דובר הארגון, עדנאני, לשותפיו בסיני, להחרף את המתקפות נגד כוחות הביטחון המצריים – אותם כינה שומרי היהודים, חייליו של פרעה החדש של מצרים – וקרא להם לתקוף את בסיסיהם, להשתלט על בתיהם ולערוף את ראשיהם.

לאור כל אלה, פתח הצבא המצרי בימים האחרונים במתקפה אינטנסיבית על ארגוני הטרור בסיני. הוא מבצע מעצרים של פעילים רבים, מפציץ מהאוויר עמדות שלהם ואתרי שיגור תת-קרקעיים, ומנהל קרבות קשים עם מבוקשים ומפקדים בכירים בארגון.

גם הלחימה נגד מנהרות ההברחה מרצועת עזה לסיני נמשכת במלוא עוצה, ולמרות שהצבא המצרי הצליח להרוס מאות מנהרות מאז החל המבצע לחשיפתן, נראה, כי הן ממשיכות להוות איום ממשי על הביטחון המצרי בסיני. ולכן נראה, כי בשבועות הקרובים תחריף המערכה שמנהלים צבא מצרים וכוחות הביטחון שלה נגד הטרור הגואה בסיני, הפוגע גם בתוככי מצרים. העובדה, כי מצרים נאלצת להתמודד עכשיו עם איום טרור אקוטי יומיומי בגזרות שונות, בתוכה, בסיני, בגבול הלובי ובגבול עם עזה, מחייבת אותה למאמץ ממוקד ולשיתוף פעולה עם בעלי ברית אזוריים ובינלאומיים. ישראל היא ללא ספק בעלת ברית ושותפה נאמנה למערכה נגד הטרור הג'האדיסטי-סלפי – במיוחד בשל היוותה יעד להתקפות של אותם ארגונים.

בישראל התבטאו לאחרונה קצינים בכירים, כי רואים, בשלב זה, בדאע"ש יריב רחוק אשר ישראל אינה נתפשת בעיניו כיעד ראשון במעלה ובוודאי לא בטווח הקצר. עם זאת, ראוי לשים לב לברית המתהדקת בין דאע"ש ל-אנצאר בית אל-מקדס וארגוני הג'האד הסלפי בעזה. מגמה זו הופכת את דאע"ש ליעד מודיעיני מיידי למעקב ולסיכול תוך שיתוף פעולה הדוק עם שותפים ערביים ומערביים כאחד.

הגם שעדיף לישראל להימנע מלהתייצב בחזית המערכה העולמית נגד דאע"ש, ברור, כי עליה להעמיד את יכולותיה המוכחות בתחומי המודיעין והמבצעים לרשות המערכה העולמית לבלימת התרחבות הטרור הג'האדיסטי סלפי, החונה בגבולותיה בדרום, בצפון ובעתיד כנראה גם במזרח.